

Министерство образования и науки Республики Татарстан
Исполнительный комитет Бавлинского муниципального района Республики Татарстан
МБОУ «Новочутинская ООШ»

РАССМОТРЕНО
ШМО учителей предметников

Р. Г. Гиззатуллина Ч.Я.
Гиззатуллина Ч.Я.
Протокол № 1
от "23" 08 2023 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по УР
Л.И. Кагирова Кагирова Л.И.
Протокол № 1
от "25" 08. 2023 г.

**РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
по внеурочной деятельности
«Волшебное слово» («Тылсымлы сүз»)
для 5-9 классов основного общего образования
для образовательных организаций с обучением на родном (татарском) языке
на 2023-2024 учебный год**

Составитель:
учитель татарского языка и литературы Валитова Гузель Римовна

2023 - 2024 учебный год

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

Төп гомуми белем бирунен Федераль дәүләт белем бири стандарты таләпләре нигезендә 5-9нчы сыйныфларда дәрестән тыш эшкә ана теленнән мәктәпнен укыту планында атнага 2сәгать вакыт каралган. “Тылсымлы сұз” дәрестән тыш эшчәнлеге шул нисбәттән төзелде.

Максатлар:

- 1.Сұз күәтен, сөйләм матурлығын ачыклау,сөйләмнен аралашу чарасы булын аңлату.
- 2.Укучыларның интеллектуаль һәм ижади сәләтләрен үстереп,мөстәкыйль фикерләүнен төрле типларын кулланылышка керту.
- 3.Аларны һәртөрле эшчәнлеккә ижади яқын килергә һәм коммуникатив принципларга нигезләнеп эшләргә өйрәтү.
4. Ана телендә дөрес, матур итеп сөйләу һәм язу күнекмәләре булдыру, әхлаклы, көндәшлеккә сәләтле шәхес тәрбияләу.

Бурычлары:

- ана телен башка фәннәр буёнча да белем алу чарасы буларак куллану;
- әдәби телдә сәнгатыле сөйләу осталығын, риторик күнекмәләрен камилләштерү;
- аралашканда,фикерләрне ачык,аңлаешлы,эзлекле, стилистик яктан дөрес,төгәл итеп белдерү;
- тексттеги проблемаларны формалаштыру,текстта күтәрелгән проблемаларны үз дәлилләрен китереп аңлатып инша яза алу,проект төзү.
- дәресләрдә туган телне өйрәнүгә карата нигез салынган кызықсынуны саклап,аны көчәйтү,үз милләтенә, теленә хөрмәт белән карау хисе тәрбияләү;
- мөстәкыйль эшләу күнекмәләрен үстереп, укучыларны үзлекләреннән белем алуга өзөрләү.

Таләпләр:

- укучылар кулланылған материалны һәр яктан бәяли белергә тиеш.
- -интернет-чыганаклардан, вакытлы матбуғат материалларыннан файдалана белү;
- матур итеп сөйләшә, аралаша, аудиторияләрдә чыгыш ясый , уй-фикерләрен башкаларга аңлата белү, ижат итү;
- кешеләрне аңлый, -үз-үзенә бәя бирә, алар белән уртак тел таба белү
- үз фикерен дәлилли, башкаларга төгәл итеп житкерә белергә;
- кыскартылған һәм киңәйтлән изложение,үз фикерене белдереп ,инша яза,проект төзи белергә тиеш.

Уқытуның көтелгән нәтижәләре

Шәхескә қагылышлы нәтижәләр:

- шәхеснен әхлакый-рухи сыйфатларын камилләштерү;
- милли горурлық, гражданлық хисләре формалаштыру;
- әхлак нормаларын, жәмғияттә яшәу қагыйдәләрен үзләштерү;
- күршеңә ярдәм итүдә танып-белү инициативасы курсетү;
- үз алдыңа максат кую, аңа ирешү юлларын эзләү;
- уңышларыңа яки уңышсызлыкларыңа, аларның сәбәпләренә дөрес бәя биру;
- индивидуаль эшчәнлек стилен формалаштыру;
- төрле мәгълүмат charalарын (сүзлекләр, Интернет ресурслар h.b.) танып-белү һәм аралашу вакытында куллану;

- актив, мөстәкыйль, ижади фикер йөртүче, фәнни-тишкешенү эшчәнлеген башкара алырлык шәхес буларак формалашуны дәвам итү;
- үзен алган белем күнекмәләрен тормышның төрле шартларында куллана белергә өйрәнү.

Метапредмет нәтижәләр

Танып-белу гамәлләре:

- танып-белу юнәлешендәге максатларны билгеләү;
- укучының үз эшчәнлеген мөстәкыйль рәвештә оештыра белүе, бәяләве, үзенең кызык - сынучанлык өлкәсен билгеләве;
- мөстәкыйль рәвештә теманы, куелган проблеманы ача белу, фикер йөрту;
- уку мәсъәләсе тирәсендә логик фикерләү;
- фикерләүдә логик чылбыр төзү;
- тема тирәсендәге төп билгеләрне аерып алу нигезендә кагыйдә формалаштыру;
- төрле мәгълумат чаралары белән эшли, кирәкләр мәгълуматны таба, анализлый һәм үз эшчәнлегендә куллана белу;

Коммуникатив УУГ

- тыңлый белү;
- диалог төзүдә һәм коллектив фикер алышуда катнашу;
- сыйныфташлары һәм укытучы белән уку эшчәнлеген оештыруда хезмәттәшлек итү;
- төрле фикерләрне исәпкә алып эш итү;
- үз фикерен дәлилли белү, тормыштан мисаллар китерү;
- төрле жавапларны тыңлау, чагыштыру, нәтижә ясау;
- үз фикерен тулы һәм төгәл итеп әйтә белү;
- күмәк эш вакытында уртак фикергә килү;
- мәгълумат туплауда үзара хезмәттәшлек итүдә инициатива күрсәтү;
- укылган текстлар буенча сораулар бирә алу;
- бирелгән текстларның дәвамын үзлектән сөйләп карау, фикер әйтү, автор фикере белән чагыштыру;
- үз эшен контролльдә тоту, сыйныфташларына ярдәм итү;
- коммуникатив күнекмәләрнең кеше тормышындагы ролен билгеләү;
- үз фикерләрен телдән һәм язма житкерә белү;
- башкаларны тыңлый, киңәш бирә белү;
- сыйныфташлары каршында төрле темаларга, башкарылган проектлар буенча чыгыш ясау;
- иптәшненең гамәлләрен бәяләү, күрше белән хезмәттәшлек итү.

Регулятив УУГ:

- проблема (тема) һәм максатларын мөстәкыйль формалаштыру;
- проблеманы аңлат гипотеза чыгару, үз фикерене дәлилләр китереп раслый белү, телдән (диалогик, монологик) һәм язма сөйләмдә сәбәп-нәтижә бәйләнешен аерып алу, нәтижәләрне формалаштыру;
- максатка ирешү юлларын билгеләү;
- үз эшчәнлегенең нәтижәле булуына ирешү, үз эшчәнлегене контролльгә алу;
- укытучы белән бергәләп, үз эшен, иптәшләренең жавапларын бәяләү;
- кагыйдә, күрсәтмәләрне истә тоту һәм аларга ияреп гамәлләр кылу;
- эшләнгән эшкә бәя бирү, сыйфатын һәм дәрәҗәсен билгеләү.

Предмет нәтижәләр

- сөйләм осталыгына өйрәнү, сүзнең көчен аңлата алу;
- сөйләмдә образлы гыйбарәләр, телебезнең энҗеләре-фразеологик әйтелмәләр, мәкалә-әйтемнәрен куллану;
- тексттагы проблемаларны формалаштыру, текстта күтәрелгән проблемаларны үз дәлилләрен китереп аңлатып инша яза алу, проектөзү.

-интернет-чыганаклардан, вакытлы матбуат материалларыннан файдалана белү; --матур итеп сөйләшэ, аралаша, аудиторияләрдә чыгыш ясый, уй-фикерләрен башкаларга аңлата белү, ижат итү; -ұз-ұзенә бәя бирә, кешеләрне аңлый, алар белән уртак тел таба белү.

Программаның әттәлеге

5нче сыйныф

Кереш. Түгәрәкнең эш планы, максатлары белән танышу.(1с)

Тел күрке – сұз. Сұз сәнгате. Сұз һәм сөйләм, аның әһәмияте.(7с)

Сөйләм ни өчен кирәк? Сөйләмнең кеше тормышындагы роле.

Без ничек исәнләшебез һәм саубуллашибыз. Тынычландыру, юату сүзләре.

Практик дәрес. Ситуатив құнегүләр.(1с)

Әдәпшеләр иленә сәяхәт(13)

Әдәпле кеше нинди була? Урамда йөрү әдәбе. Жәмәгать урыннарында үзене тоту әдәбе.

Аралашу күлтүрасы Кунаклар белән үзене ничек тотарға? Телефоннан сөйләшә беләбезме?

Практик дәрес. Ситуатив құнегүләр.(2с)

Сәнгатъле итеп сөйләшергә ейрәнәбез.(5с)

Сөйләм тизлеге. Сөйләм көе, тавыш төсмәре. Сөйләм үзенчәлеге буларак тавыш көче.

Телдән сөйләмдә мимика һәм хәрәкәтләр

Практик дәрес. Чәчмә әсәрләрне сәнгатъле уку құнекмәләре.(4с)

Тезмә әсәрләрне сәнгатъле уку құнекмәләре.

Конкурс. Ин сәнгатъле сөйләүче укучыны ачыклау.

Йомгаклау. Уку елына нәтижә ясау.(2с)

бнчы сыйныф

Кереш дәрес. Уку елына эш планы белән таныштыру.(2с)

Жанлы сөйләм һәм язганны уқып сөйләү.

Әдәби сөйләм.(10с)

Киң һәм тар темалар Бирелгән тема буенча текст чикләре, төзелеше. Текстның төп фикерен билгеләү. Текстның планын төзү. План буенча текстның әттәлеген сөйләү.

Әсәрнең әттәлеген тулысынча сөйләү. Әсәрнең әттәлеген кыскача сөйләү.

Текстны кыскарту алымнары. Кыскартылган изложение язарға ейрәнәбез.

Практик дәрес. Кыскартылган изложение язу, аны редакцияләү.(2с)

Имтихандагы (11.1), (11.2) өлешләре буенча сочинение язарға ейрәнәбез.(7с)

Иншаның өлешләре. Текстның әттәлегенә анализ ясау.

Текстта бирелгән төп тема һәм фикерне, идеяне аңлау.

Текст әттәлеген ача торган аргументларга мисаллар табарга өйрәнү.

Фикерләгендә нәтижә ясау.

Практик дәрес. Инша язы һәм редакцияләү.(2с)

Хикәя язарға ейрәнәбез. Хикәянең иншадан аермасы.(3с)

Хикәя һәм аның төп өлешләре. Хикәя һәм аның төп өлешләренә анализ.

Практик дәрес. Хикәя язы һәм аны редакцияләү.(2с)

Әдәби тасвирлама.(3с)

Чагыштырма характеристика.Әдәби әсәрләрдә чагыштырма ҳарактеристиканың роле

Практик дәрес.Әдәби әсәрләрдән төп геройларга чагыштырма характеристика язы.(2с)

Йомгаклау,нәтижә ясай.(2с)

7нче сыйныф

Кереш дәрес. Оештыру эшчәнлеге.Нәрсә соң ул проект? Аның асылы.(2с)

Проект төрләре.(10с)

Тикшеренү проекты,аның үзенчәлеге.Тикшеренү проекты белән эзләнү-тикшеренү эшенең аермасы

Иҗади проекты,аның үзенчәлеге. Үен проекты,аның үзенчәлеге.Мәгълүмати проект.
Социаль проект, аның үзенчәлеге.

Практик дәрес. Проект төрләре буенча.(1с)

Проектларны фән юнәлеше белән бәйле рәвештә төрләргә бүлү.

Уткәрү масштабына ,катнашучыларга бәйле рәвештә төрләргә бүлү.

Проект темасын сайлау һәм аны конкретлаштыру,жанрын билгеләү.(8с)

Максат һәм бурычларны билгеләү. Төркемнәрне формалаштыру.

Практик дәрес.Проектта катнашучыларны таләпләр,башкарылу вакыты, эш тәртибе белән таныштыру. (1с)

Укучылардан проект тематикасын , индивидуаль планнарын карабул итү.(2с)

Мәгълүматны туплау чарапарын барлау,информацияне анализлау.

Материалны туплау һәм аны бер системага салу.

Практик дәрес.Укучыларның җаваплары,проектны башкарганда туган сорауларга җавап табу.(4с)

Практик дәрес.Проектны тәкъдим- теләкләр һәм хаталарны исәпкә алып тулыландыру,төзэтү эшләре.

Проектны тыңлаучылар алдында якларга эзерләнү.Чыгышының программасын төзү. (2с)

Практик дәрес.Чыгыш ясап карау, кимчелекләр өстендә эшләү.(2с)

Проектны яклау,чыгыш ясай.(2с)

Нәтижәләрне билгеләү, башкарылган эшнең конструктив анализы.(1с)

8- 9нчы сыйныф

Түгәрәкнәң эш планы белән танышу,аны кабул итү.

Сәхнә серләренә өйрәнү.Видеоязма карау.

Сөйләм телен үстерү.Нәрсә ул образга керү?

Сәнгатьле,дәрес интонация белән сөйләргә өйрәнү.

Тавышны қую буенча эш.

“М.Жәлил укулары” район конкурсына эзерләнү. Шигырьләр сайлау.

И.Юзеевның “Без кайтырга тиеш”шигырен сәнгатьле укурга өйрәнү,конкурска эзерләнү.

Район шигырь бәйрәмендә катнашу.

Без дә – артистлар.Сәхнә сере.Видеоязма карау.

Н.Гыймадиеваның “Елак батыр” исемле ике пәрдәле спектакле белән танышу.
 Рольләрне бүлү, сөйләмне кую.
 Хәрәкәтләр, мимика өстенән эш.
 Рольләрне өйрәнү. Киенү, бизәнү осталыгы. Декорация өстенән эшләү.
 Спектакльне сәхнәгә кую.
 “Киләчәк бүтәннән башлана” район практик фәнни конференциягә проект эше сайлау.
 “Баулы татар халык театры- районның рухи байлык мәйданы” темасына проект эше өстенән эшләү. Проектны якларга әзерләнү. Презентация әзерләү. Аны яклау.
 “Без татар театры тарихы турында нәрсә беләбез?” Викторина.
 Казан театрлары белән танышу. Презентация карау.
 Әлмәт, Чаллы татар драма театрларын беләбезмә? Видео карау.
 Минзәлә, Түбән Кама татар драма театрлары белән танышу. Презентация карау.
 Әтнә, Буя театрлары
 “Әкият” балалар курчак театры

Календарь- тематик план:

5нче сыйныф

№	Тема	Сәг. саны	Фак-тикс	План	Үткәрү формасы	Искәрмә
1.	Кереш. Түгәрәкнәң эш планы, максатлары белән танышу.	1	08.09		Әңгәмә	
2.	Тел күркә – сүз. Сүз сәнгате.	1	15.09		Викторина	
3.	Сүз һәм сөйләм, аның әһәмияте.	1	22.09		Рольле уен	
4.	Сөйләм ни өчен кирәк?	1	29.09		Конкурс	
5.	Сөйләмнәң кеше тормышындагы роле.	1	06.10		рольле уен	
6.	Сөйләм – үй һәм фикерләр чагылышы.	1	13.10		Мәкалә язу	
7.	Сөйләм кешенәң хисләренә тәэсир итә.	1	20.10		Спектакль	
8.	Жанлы сөйләм һәм язганны укып сөйләү.	1	27.10		Доклад	
9.	Үтелгән темалар буенча практик дәрес.	1	10.11		Проект	
10.	Әдәплеләр иленә сәяхәт.	1	17.11		Сәяхәт	
11	Тылсымлы сүзләр	1	24.11		Мульфильм карау	
12.	Рәхмәт әйтү һәм хәрмәтләү сүзләре	1	01.12		инсценировка	
13.	Гафу үтенү сүзләре.	1	08.12		Рольле уен	

14.	Утенеч сұзләре.	1	15.12		Конкурс	
15.	Без ничек исәнләшбез hәм саубуллашабыз.	1	22.12		Рольле уен	
16.	Тынычландыру, юату сұзләре.	1	12.01		Рольле уен	
17.	Практик дәрес. Ситуатив күнегүләр.	1	19.01		Ситуатив күнегүләр	
18.	Әдәпле кеше нинди була?	1	26.01		видиоролик	
19.	Урамда йөрү әдәбе.	1	02.02		Әңгәмә	
20.	Жәмәгать урыннарында үзенне тоту әдәбе.	1	09.02		Ситуатив күнегүләр	
21.	Аралашу культурыасы	1	16.02		Рольле уен	
22.	Кунаклар белән үзенне ничек тотарга?	1	02.03		инсценировка	
23.	Телефоннан сөйләшә беләбезме?	1	09.03		Рольле уен	
24.	Практик дәрес. Ситуатив күнегүләр.	1	16.09		Ситуатив күнегүләр	
25.	Сәнгатьле итеп сөйләшергә ейрәнәбез.	1	23.03		Сәнгатьле уку күнегүе	
26.	Сөйләм тизлеге.	1	06.04		Тизлеккә уку	
27.	Сөйләм көе, тавыш төсмере.	1	13.04		Спектакльдән өзек	
28.	Сөйләм үзенчәлеге буларак тавыш көче.	1	20.04		Видео карау	
29.	Телдән сөйләмдә мимика hәм хәрәкәтләр	1	27.04		Спектакльдән өзек	
30-31.	Практик дәрес. Чәчмә әсәрләрне сәнгатьле уку күнекмәләре.	1	04.05		Сәнгатьле уку	
32-33.	Практик дәрес Тезмә әсәрләрне сәнгатьле уку күнекмәләре.	1	11.05		Практик дәрес	
34.	Конкурс. Ин сәнгатьле сөйләүче укучыны ачыклау.	1	18.05		Конкурс	

6 ичүү сыйныф

1.	Кереш дәрес. Уку елына эш планы белән таныштыру.	1	08.09		Әңгәмә	
2.	Жанлы сөйләм hәм язганны укып сөйләү.	1	15.09		Сәнгатьле уку	
3.	Әдәби сөйләм.	1	22.09		Монолог	
4.	Киң hәм тар темалар	1	29.09		Презен-я	
5.	Бирелгән тема буенча текст чикләре, төзелеше.	1	06.10		Схема төзү	

7нче сыйныф

№	Тема	Сәг. Сан	Фак-тик	План	Үткөрү формасы	Искәрмә
1.	Кереш дәрес. Оештыру эшчәнлеге.	1	08.09		Әңгәмә	
2.	Нәрсә соң ул проект? Аның асылы.	1	15.09		Презен-ия	
3.	Проект төрләре.	1	22.09		Лекция	
4.	Тикшеренү проекты,аның үзенчәлеге.	1	29.09		дәлилләү	
5.	Тикшеренү проекты белән эзләнү-тикшеренү эшенең аермасы	1	06.10		Модельләштерү	
6.	Иҗади проекты,аның үзенчәлеге.	1	13.10		Видео	
7.	Үен проекты,аның үзенчәлеге.	1	20.10		Үен	
8.	Мәгълүмати проект.	1	27.10		Бәйге	
9.	Социаль проект, аның үзенчәлеге.	1	10.11		Мастер-класс	
10.	Практик дәрес. Проект төрләре буенча.	1	17.11		Зачет	
11.	Проектларны фән юнәлеше белән бәйле рәвештә төрләргә бүлү.	1	24.11		Модель-ләштерү	
12-	Уткөрү масштабына ,катнашучы -	1	01.12			
13.	ларга бәйле рәвештә төрләргә бүлү.	1	08.12		Үен	
14-	Проект темасын сайлау һәм аны	1	15.12		Эзләнү	
15.	конкретлаштыру,жанрын билгеләү.	1	22.12		Эзләнү	
16.	Максат һәм бурычларны билгеләү.	1	05.01		Модель-ләштерү	
17	Төркемнәрне формалаштыру.	1	12.01		Төркемнәр дә эшләү	
18.	Практик дәрес.Проектта катнашучы ларны таләпләр,башкарылу вакыты, эш тәртибе белән таныштыру.	1	19.01		практик	
19-	Укучылардан проект тематикасын ,	1	26.01		Проект	
20.	индивидуаль планнарын кабул итү.	1	02.02			
21-	Мәгълүматны туплау чараларын	1	09.02		Информа-цион	
22.	барлау,информацияне анализлау.	1	16.02		анализ	
23-	Материалны туплау һәм аны бер	1	02.03			
24.	системага салу.	1	09.03		Система-лаштыру	
25-	Практик дәрес.Укучыларның җавап	1	16.03			
26.	лары,проектны башкарганда туган сорауларга җавап табу.	1	23.04		Әңгәмә,	
27-	Практик дәрес.Проектны тәкъдим-	1	06.04		фикер	
28.	теләкләр һәм хаталарны исәпкә алыш тулыландыру,төзәтү эшләре.	1	13.04		алышу	
29-	Проектны тыңлаучылар алдында	1	20.04		Редакция-ләү	
30.	якларга әзерләнү.Чыгышның программасын төзү.	1	27.04			
31-	Практик дәрес.Чыгыш ясап карау,	1	04.05		Програм-ма төзү	
					практик	

6.	Текстның төп фикерен билгеләү.	1	13.10		Эзләнү-тикшерү	
7.	Текстның планын төзү.	1	20.10		План төзү	
8.	План буенча текстның эчтәлеген сөйләү.	1	27.10		Бәйге	
9.	Әсәрнең эчтәлеген тулысынча сөйләү.	1	10.11		Бәйге	
10.	Әсәрнең эчтәлеген кыскача сөйләү.	1	17.11		Бәйге	
11.	Текстны кыскарту алымнары.	1	24.11		Презен-ия	
12.	Кыскартылган изложение язарга өйрәнәбез.	1	01.12		Практик	
13-14.	Практик дәрес. Кыскартылган изложение язу,аны редакцияләү.	1	08.12 15.12		редакцияләү	
15.	Имтихандагы (11.1),(11.2) өлешләре буенча сочинение язарга өйрәнәбез.	1	22.12		Практик	
16.	Иншаның өлешләре.	1	12.01		модельләштерү	
17.	Текстның эчтәлегенә анализ ясау.	1	19.01		Анализ-синтез	
18.	Текстта бирелгән төп тема һәм фикерне, идеяне аңлау.	1	26.01		Дискуссия	
19-20.	Текст эчтәлеген ача торған аргументларга мисаллар табарга өйрәнү.	1	02.03		Фикер алышу	
21.	Фикерләгәндә нәтижә ясау.	1	09.02		Дәлилләү	
22-23.	Практик дәрес.Инша язы һәм редакцияләү.	1	16.02		Редакцияләү	
24.	Хикәя язарга өйрәнәбез. Хикәнән иншадан аермасы.	1	02.03		Чагыштыру ысулы	
25.	Хикәя һәм аның төп өлешләре.	1	09.03		Анализ-синтез	
26.	Хикәя һәм аның төп өлешләренә анализ.	1	16.03 23.03		Дискуссия	
27-28.	Практик дәрес. Хикәя язы һәм аны редакцияләү.	1	06.04 13.04		Редакцияләү	
29.	Әдәби тасвирлама.	1	20.04,		Видео	
30.	Чагыштырма характеристика	1	27.04		Модельләштерү	
31.	Әдәби әсәрләрдә чагыштырма характеристиканың роле	1	04.05		Фикер алышу	
32-33.	Практик дәрес.Әдәби әсәрләрдән төп геройларга чагыштырма характеристика язы.	1	11.05 18.05		Практик	
34	Йомгаклау,нәтижә ясау.	1	25.05		Әңгәмә,фикер алышу	

32	кимчелекләр өстендә эшләү.	1	11.05			
33- 34.	Проектны яклау, чыгыш ясау.	1 1	18.05 25.05		Проект яклау	

8- 9нчы сыйныф

№	Тема	Сәг. саны	Фак- тик	План	Уткәрү формасы	Искәрмә
1.	Түгәрәкнең эш планы белән танышу, аны кабул итү.	08.09	1		Әңгәмә	
2.	Сәхнә серләренә өйрәнү. Видеоязма карау.	15.09	1		Видео	
3.	Сөйләм телен үстерү. Нәрсә ул образга керү?	22.09	1		Рольле уен-нар	
4.	Сәнгатьле, дөрес интонация белән сөйләргә өйрәнү	29.09	1		Сәнгатьле уку	
5.	Тавышны кую буенча эш.	06.10	1		Сәнгатьле уку	
6.	“М.Жәлил укулары” район конкурсына әзерләнү. Шигырыләр сайлау	13.10	1		Эзләнү	
7.	И.Юзеевның “Без кайтырга тиеш” шигырын сәнгатьле укырга өйрәнү, конкурска әзерләнү	20.10	1		Сәнгатьле уку	
8.	Район шигыры бәйрәмендә катнашу	27.10	1		Бәйге	
9.	Без дә – артистлар. Сәхнә сере.	10.11	1		Видеоязма карау	
11- 12	Н.Гыймадиеваның “Елак батыр” исемле ике пәрдәле спектакле белән танышу	17.11- 24.11	2		Рольләргә бүләп уку	
13- 14	Рольләрне бүлү, сөйләмне кую	01.12- 08.12	2		Репетиция	
15- 16	Хәрәкәтләр, мимика өстендә эш	15.12- 17.12	2		Репетиция	
17- 18	Рольләрне өйрәнү. Киенү, бизәнү осталыгы. Декорация өстендә эшләү	22.12- 12.01	2		Репетиция	
19	Спектакльне сәхнәгә кую.	19.01	2		Инсценировка	
20- 21	“Киләчәк бүгеннән башлана” район практик фәнни конференциягә проект эше сайлау	26.01- 02.03	2		Эзләнү, план төзү.	

22-23	“Баулы татар халык театры-районыбыз -ның рухи байлык мәйданы” темасына проект эшештендә эшләү.	09.02-16.02	2		Эзләнү, системалаштыру	
24-25	Проектны якларга әзерләнү. Презентация әзерләү.Аны яклау	02.03.02-03	2		Чыгыш ясау	
26-27	“Без татар театры тарихы турында нәрсә беләбез?”	09.03-16.03	2		Викторина.	
28-29	Казан театрлары белән танышу	23.03-06.04	2		Презентация карау	
30-31	Әлмәт,Чаллы татар драма театрларын беләбезме?	13.04-20.04	2		Видео карау	
32	Минзәлә, Түбән Кама татар драма театрлары белән танышу	27.04	1		Презентация карау.	
33	Әтнә,Буа театрлары	04.05	1			
34	“Әкият”балалар курчак театры	11.05,18.05	1		Спектакль карау	

Кулланылган әдәбият:

- С.Г.Вагыйзов, Р.Г.Вәлитова. «Кызыкли грамматика».Казан «Мәгариф» 2009
- Ф.Ш.Гарифуллина, И.Х Мияссарова « Әдәби уку» (2 кисәктә). Казан «Мәгариф» Вакыт» 2013
- Ф.М. Мусин; Т.К. Мусина. «Татар теле
- » . Казан «Мәгариф» 2001.
- З.А. Казыйханова; Д.Ш. Гыйльманов. «Татар телен өйрәнүчеләр өчен каттар» һәм күнегүләр жыентығы» Яр Чаллы, 2003.
- Хөсни Ф. Ни әйтергә? Ничек әйтергә? – Казан: Таткитнәшр., 1974.
- Абдуллина Р.С. Стилистика һәм сөйләм культурасы мәсьәләләре. Яр Чаллы, 1997.
- Йосыпов Р. Сөйләшү әдәбе. Казан утлары, 1988, №2.
- Саттаров Г.Ф. Татар телендә шәхескә олылап эндәшү. Казан. Татарстан китап нәшрияте, 1995.
- Сафиуллина Ф.С., Зәкиев М.З. Хәзерге татар әдәби теле. Казан. "Мәгариф" нәшрияты, 2005.
- Сәлимов Х.Х. Татар теленең орфоэпик сүзлеге. Чаллы, "Камаз" нәшрияте, 1995.
- Хангилдин В.Н. Татар теле культурасының кайбер мәсьәләләре. Казан. "Мәгариф" нәшрияты, 1976.
- Н.С. Гыймадиева «Дәрестә һәм дәрестән сон» Казан, 2004.
- С.М. Трофимова «Татар теле һәм әдәбияты укытучысына» Казан, 2005.
- Ф.С. Сафиуллина «Учат таблицы и схемы» Казан, 1998.